

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GIDANI KORU
SOFRANA SAHİP ÇIK

7/37408 GK 61

20.01.2021

Sayı : E-54045643-610-3703937

Konu : Soru Önergesi (7/37408)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09.12.2020 tarihli ve 43452547-120.07-750369 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan SIDALI'ya ait 7/37408 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek: Cevabi Görüş 7/37408 (3 sayfa)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ HAKAN SİDALI'YA AİT 7/37408 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımız “Kuraklık Yönetim Planlarının Hazırlanması Projesi” kapsamında Doğu Akdeniz Havzası Kuraklık Yönetim Planı çalışmaları tamamlanmıştır. Doğu Akdeniz Havzasına Mersin ilinin tamamına yakını girmekte olup Kuraklık Yönetim Planı raporunda havzada yaşanması muhtemel kuraklık risklerinin azaltılması maksadıyla kuraklık öncesinde yapılması gereken çalışmalara yönelik tedbirler yer almaktadır.

Bakanlığımız Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM), Ülkemizde, meteorolojik kuraklığı uluslararası alanda kabul görmüş ve en çok kullanılan yöntemlerle izleyen, analizlerini yapan, sonuçlarını ilgililer ve kamuoyu ile paylaşan tek kurumdur. Türkiye genelinde 2000’in üzerinde geniş bir gözlem ağı ile ölçüm ve gözlem yapan MGM elde ettiği bu verilerden yağış ve sıcaklık bilgilerini kullanarak her ay 3 farklı yöntem ile kuraklık değerlendirmeleri yapmakta, sonuçlarını haritalandırılarak resmi internet sitesinde yayınlamaktadır. Bunun yanında www.mgm.gov.tr adresinde her ay güncellenen Kuraklık İzleme Sistemi Programı ile kullanıcılar ilçe bazında kuraklık bilgilerine ulaşabilmektedir. MGM tarafından yapılan kuraklık analizleri, kurum ve kuruluşların, kuraklığın olumsuz etkilerine karşı hazırladıkları eylem planlamalarına ve alınacak tedbirlere altlık teşkil etmektedir.

Ülkemizin güneyinde yer alan Doğu Akdeniz Havzası için yapılan meteorolojik kuraklık değerlendirmesi aşağıda sunulmuştur;

- Aralık 2019-Kasım 2020 dönemini kapsayan son 12 aylık dönemde havza normal ve nemli bir dönem yaşamıştır.
- Mart-Kasım 2020 dönemini kapsayan son 9 aylık dönemde havza genelinde orta şiddette kuraklık yaşanırken iç kesimlerde şiddetli kuraklık etkili olmuştur.
- Haziran-Kasım 2020 dönemini kapsayan son 6 aylık dönemde havzanın kıyı kesimlerinde hafif kuraklık yaşanırken, iç kesimlerinde orta şiddette kuraklık etkili olmuştur.
- Eylül-Kasım 2020 dönemini kapsayan son 3 aylık dönemde havzanın kıyı kesimlerinde hafif kuraklık yaşanırken, iç kesimlerinde orta şiddette, Mersin civarlarında şiddetli kuraklık etkili olmuştur.

Ülkemiz yarı kurak bir iklime sahip olup, topografya ve iklim özellikleri bakımından farklı coğrafi bölgelere ayrıldığından bölgelerin yağış ve dolayısıyla akış rejiminde düzensizlikler gözlemlenmekte ve buna bağlı kuraklık ve taşkınlar yaşanabilmektedir. Düzenli yağış rejimi bulunmayan bölgelerde jeolojik ve topografik özellikler, teknik, ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlar dikkate alınarak akarsular üzerinde inşa edilen depolama tesisleri ile içme ve kullanma suyu temini, sulama suyu temini, enerji üretimi ihtiyacı karşılanmaktadır.

Bakanlığımız ilgili kurumlarının ve diğer kurumların görüşlerine göre su tasarrufu ile suyun etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasına yönelik sulama modellerinin, su potansiyeline göre uygun ürün deseninin belirlenmesi gibi tedbirler önerilmekte ve önerilen tedbirlerin uygulanması sağlanmaktadır.

Hayvancılıkta girdi maliyetleri içerisinde yem maliyetleri önemli bir payı oluşturmaktadır. Bu bağlamda; yem bitkilerinin ekiliş alanlarının artırılması, girdi maliyetlerinin düşürülmesi, kaba yem ihtiyacımızın yerli kaynaklardan karşılanabilmesi, üreticilerin yaşanacak olası

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

kuraklıklarda sıkıntı çekmemeleri, çiftçilerimizin daha ucuz ve kaliteli yem elde edebilmeleri ve artabilecek yem fiyatlarının önüne geçmek amacı ile yem bitkileri ekilişlerine Bakanlığımızca destekleme verilmektedir.

Su kısıtı kapsamına alınan tarım havzalarında damlama sulama yapmayan dane mısır üreticilerine Fark Ödemesi Destekleri kapsamında destekleme ödemesi yapılmamaktadır. Tarımsal yer altı su kısıtı görülen tarım havzalarında; su kullanımının azaltılmasını sağlamak için dane mısıra göre çok daha az su tüketen mercimek, nohut ürünlerine diğer havzalarda kilogram başına 50 kuruş ödenen fark ödemesi desteği ilave %50 ödeme ile 75 kuruş olarak ödenmektedir. Yine az su tüketen fiğ, macar fiği, burçak ile mürdümük gibi yem bitkilerinin ekilişini artırmak ve üreticileri yönlendirmek amacıyla dekara 60 TL ödenen yem bitkileri desteğine ilave %50 ödeme ile dekara 90 TL ödenmektedir.

İçme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi için içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrolüne ilişkin usul ve esasları düzenlemek maksadıyla “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” (R.G 28894 sayı, 8.5.2014 tarih, Değişiklik R.G 30874 sayı, 31.8.2019 tarih) ve Yönetmelikte belirlenen esasları detaylandırmak ve su idareleri ile belediyelere yol göstermek maksadıyla “Teknik Usuller Tebliği” (R.G 29418 sayı, 16.7.2015 tarih, Değişiklik R.G 31253 sayı, 23.09.2020 tarih) yayımlanmıştır.

Söz konusu mevzuatın yürürlüğe girmesi ile su idarelerinin su temininde, iletiminde, dağıtımında ve tüketiminde su kayıplarının azaltılmasına yönelik görev ve sorumlulukları belirlenmiştir. Bu mevzuat çalışmaları ile büyükşehir ve il belediyeleri su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlüdürler.

Tebliğ ekinde yer alan yıllık raporlar ve envanter formları, belediyeler ve su idareleri tarafından doldurularak her yıl Bakanlığımıza gönderilmekte ve kayıt altına alınmaktadır. Belediyeler ve su idareleri tarafından sunulması zorunlu hale getirilmiş olan yıllık raporlar sayesinde, belediye bazında su kayıpları takip edilmektedir. Mevzuat değişikliği ile birlikte içme-kullanma suyu şebeke projeleri yapılırken Bakanlığımız görüşünün alınması gerekmektedir.

2017 yılında mevzuatta yer alan bilgilerin belediyeler tarafından daha iyi anlaşılması ve su kayıpları çalışmalarında destek olması amacıyla Su Kayıplarının Kontrolü El Kitabı hazırlanmış ve belediyelere dağıtılmıştır.

Mevzuat yayımlandığından itibaren, su kayıplarının tespiti, kontrolü ve iyileştirme çalışmalarında belediyeleri teknik düzeyde desteklemek ve yol göstermek maksadı ile her yıl belediyeler nüfus kriterleri dikkate alınarak ayrılmakta ve eğitim programları düzenlenmektedir.

Ülkemizde su temin ve dağıtım sistemlerinin tasarım ve işletiminde hidrolik model yazılımlarının kullanımını artırmak maksadı ile, ABD Çevre Koruma Ajansı (EPA) tarafından geliştirilen, bedelsiz ve açık kaynak kodlu olarak sunulan EPANET 2 hidrolik model yazılımı ve kullanıcı kılavuz dokümanları dilimize tercüme edilerek yerleştirilmiş ve örnek uygulamalarla birlikte belediyelerin kullanımına açılmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımız tarafından yürütülen "Pilot Havzada Nehir Havza Yönetim Planları Kapsamında Ekonomik Analizler ve Su Verimliliği Çalışmaları için Teknik Yardım Projesi" ile Akarçay, Batı Akdeniz ve Yeşilirmak Havzalarında yer alan nüfusu 2000'nin üstünde olan tüm belediyelerde su kayıplarının azaltılarak mevzuat hedeflerinin sağlanması ve suyun verimliliğinin artırılması için eylem planı hazırlanmıştır. Eylem planında tedbirler belirlenmiş ve tedbirlerin maliyeti hesaplanmıştır. Bu eylem planlarının tüm havzalarda yer alan belediyeler için hazırlanması amacıyla IPA-III kapsamında proje teklifi yapılmıştır.

Bu kapsamda Bakanlığımız tarafından içme-kullanma suyu sektörlerinde yürütülen mevzuat ve proje çalışmaları ile su kaynaklarının mevcut durumu tespit edilmekte, korunması sağlanmakta ve daha verimli kullanılması yönünde çalışmalar yürütülmektedir.

2017 yılında ilk kez kuru tarım alanlarında Buğday ve sertifikalı tohumluğu ile başlayan Devlet Destekli İlçe Bazlı Kuraklık Verim Sigortası ile, 2018 yılında arpa, çavdar, yulaf ve tritikale ürünleri, 2019 yılında da nohut ve kırmızı-yeşil mercimek ile bu ürünlerin sertifikalı tohumlukları dahil edilerek, devlet destekli bitkisel ürün sigortasındaki dolu paketi (dolu, fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel ve su baskını) dışındaki kuraklık başta olmak üzere; don, sıcak rüzgar, sıcak hava dalgası, aşırı nem, aşırı yağış gibi risklerin hububat, baklagil ürünlerinde yol açtığı verim kayıplarının telafi edilmesi amaçlanmıştır. Böylelikle hububat ürünlerinde hastalık ve zararlılar dışında, üretimi olumsuz olarak etkileyen yukarıdaki dolu paketi dışındaki tüm riskler Tarım Sigortası Havuzu (TARSİM) tarafından teminat altına alınmıştır.

Bu sigorta ile kapsama alınan risklerin, ÇKS'ye kayıtlı kuru tarım alanlarında üretimi yapılan buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut ve kırmızı-yeşil mercimek ile bu ürünlerin sertifikalı tohumlukları ilçe genelinde doğrudan neden olacağı verim kaybının, Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) ilan ettiği ilçe bazında verim değerleri esas alınarak tespit edilen ilçenin eşik verim değerine kadarı teminat altına alınmıştır.

2020 üretim yılında Mersin İlinde ve İlçelerinde, 2020 yılında Arpa, Çavdar, Yulaf, Triticale, Nohut, Kırmızı Mercimek ve Yeşil Mercimek ile bu ürünlerin sertifikalı tohumluklarında ilçenin gerçekleşen verim ortalamasının, ilçenin eşik verim değerinin altında kaldığı ilçe bulunmamaktadır. Mersin İlinde bu nedenle üreticilere yapılan kuraklık ödemesi bulunmamaktadır.

Devlet Destekli Tarım Sigortaları Sistemi uygulamalarında, risk inceleme ve hasar tespit işlemleri sadece Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) Ekspertleri tarafından yürütülmektedir. Bakanlığımız İl ve İlçe Müdürlüklerinin ya da başka kurumların bu konuda tespit ve değerlendirme faaliyeti bulunmamaktadır.